

בהגהות "חשק שלמה" (לרבי שלמה הכהן מוילנא) בריש מסכת סוכה, כתב דהא דהוזכר בכל הגמרות ובראשונים תיבת סוכה בוא"ו אחר הסמ"ך, הוא טעות סופר, שהרי בכל מקום שהוזכר בתנ"ך סוכה, נכתב סכה בלא וא"ו. ועפ"ז ביאר את מש"כ בספר "פרי עץ חיים" (שער חג הסוכות פרק ד') דסוכה מלא הוא בגמטריא צ"א כמניין שם הוי"ה ואדנות יחד, ולכאורה תמוה היכן מצינו סוכה בכתב מלא בתנ"ך?

וצריך לומר דהמקור הוא ממה שנאמר בתהילים (ע"ו ג'): "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון" בכתב מלא (כן יגע ומצא בעל ה"חשק שלמה", בספר תהילים הכתוב קלף, בבית הכנסת של הצדיק ר' אריה לייב ב"ר בער, שנכתב בהדרכתו של רבינו הגר"א, שם נכתב בכתב מלא). ולפי"ז ביאר בדרך רמז, שלכן נכתב בכל מקום סכה חסר, לרמז על מה שאמרו חז"ל שבעולם הזה אין השם שלם ואין הכסא שלם, כביכול, ולכן נכתב בכל מקום סכה חסר, ורק לעתיד לבוא כשיתקיים האי קרא ויהיה השם במילואו, אז תהיה סוכה בכתב מלא.

ואם כן זהו ביאור הכתוב, "ויהי בשלם סוכו", כלומר, אימתי יהא סוכו בשלימות, בזמן שיהיה "מעונתו בציון", ואז יהיה השם שלם והכסא שלם.

ובהגהות "דברי חבר בן חיים" (חלק תשיעי) כתב, שהמדפיסים שכתבו סוכה בכתב מלא, סמכו אקרא (עמוס ט' י"א) "ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפולת", דהיינו, שלעתיד לבוא יהיה ה' אחד ושמו אחד, ויהיה יחוד ה' ושכינתו, ויתקיים "אקים את סכת דוד הנפולת".

(וידועים דברי הגר"א: תצפנני בסוכה מריב לשונות, דאותיות סוכה הן מארבע מוצאות דיבור, סמ"ך מהשיניים, וא"ו מהשפתיים, כ"ף מהחך, וה"א מהגרון, אך אין בה אות שמוצאה מהלשון. ופירוש זה עולה רק כשנאמר הסוכה בכתב מלא)

אפשר להוסיף, כשיבנה "היכל ה'" - שעולה בגמטריא צ"א, הרי שתושלם גם הסוכה, העולה כמניין זה.

ייתכן שהדבר נרמז במצות הסוכה: "צא מדירת קבע ושב בדירת עראי" (סוכה ב'). - צא בגמטריא צ"א.

האי לישנא נאמר גם לאברהם אבינו לקראת מילתו, כשאמר ראיתי באיצטגנינות שלי שאיני מוליד... צא מאיצטגנינות שלך, אברהם אינו מוליד אברהם מוליד" (שבת קנ"ו) - גם מצות המילה נרמזה במילה צא, העולה צ"א.

כמו כן, סוכה בכתב חסר, עולה פ"ה, כמניין מילה (הערת בני מאיר שיחי')

נאחל אפוא, לרך הנימול, בימי חג הסוכות, שיתקיימו בו כל הסגולות שבמצוות אלו, השקולות כנגד כל התרי"ג, ושסגולתן ששון ושמחה, שכן יקיים המצוות כל ימיו בשמחה, וכשם שנכנס לביתו כן יכנס לתורה לחופה ולמעשים טובים.

תן חלק לשבעה וגם לשמונה, כך קראנו במגילת קהלת (י"א).

חז"ל דרשו: "ר' אליעזר אומר, שבעה אלו שבעה ימי בראשית שמונה אלו שמונה ימי מילה, ר' יהושע אומר שבעה אלו שבעת ימי פסח שמונה אלו שמונת ימי החג" (עירובין מ:)

במדרש זה ניכר הקשר שבין ימי החג לברית המילה, שניהם נרמזים במספר שמונה.

אכן ישנם נקודות השקפה נוספות בין מצוות אלו.

כתבו בספרים כי ברית בגמטריא תרי"ב, ללמד כי השלמת תרי"ג המצוות שייכת רק יקיים את מצות הברית.

לאדם רמ"ח איברים ושס"ה גידין, אשר מכוונים כנגד תרי"ג המצוות (עיין מכות כ"ג:) והרי הקב"ה אמר לאברהם אבינו "התהלך לפני ויהיה תמים", שכן עד עתה הנך חסר והמילה היא זו שתשלים מניין איבריך" (תנחומא לך לך ט"ז)

אף האתרוג מרמז כנגד תרי"ג המצוות, שכן אתרוג בגמטריא תר"י, ובתוספת שלש המינים האחרים עולה תרי"ג, ואכן כתב ה"אבודרהם": "כל המקיים מצות אתרוג עם ג' מינים כאילו מקיים כל תרי"ג מצוות שבתורה".

וכן הביא ה"רוקח" מהפסיקתא: "תודיעני אורח חיים, נדרש על לולב, והחומש מתחיל בבי"ת - בראשית, ומסתיים בלמ"ד - לעיני כל ישראל, הנביאים מתחילים בוא"ו - ויהי אחרי מות משה, ומסיים בלמ"ד - עמו ויעל, הרי לולב שקול כנגד כל התורה כולה".

חג הסוכות הוא "זמן שמחתינו", האתרוג, נקרא כן בלשון ארמי, כשם ההדר בלשון הקודש, כי פירוש אתרוג, "חמדה", כדמתרגמין "נחמד למראה, דרגיג למיחזי", "לא תחמוד, לא תירוג", ואמרינן: "מכל שפר ארג ניכסין" (רמב"ן) וא"כ מהות האתרוג, שמחה, ואף המילה היא "מצוה שקיבלו עליהם בשמחה, ולכן מתקיימת בידם" (שבת ק"ל)

"ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר... שמחה זה יום טוב וששון זה מילה" (מגילה ט"ז)

ולא רק בארבעת המינים סגולות אלה, לעתיד לבוא מבקשין אומות העולם מהקב"ה: "תנה לנו מראש ונעשנה... והקב"ה משיב: מצוה קלה יש לי וסוכה שמה, לכו ועשו אותה" (עבודה זרה ג'). מכיון שאין הקב"ה בא בטרוניה עם בריותיו הוא נענה להם ובוחן אותם במצוות סוכה. הרי לנו "שמצות סוכה שקולה כנגד כל התורה", וזהו שאומר הפייט (ליום ב' דסוכות) "בל תהי מצות סוכה בעיניך קלה, כי כנגד כל המצוות דת חוקותיה שקולה" ("פרדס יוסף")

"מספר סוכה הוא צ"א כמספר שני השמות הקדושים הוי"ה ואדנות, שכוללם "אמן", "ולכן קדושתה מכופלת, והמקיימה כהלכתה יכפלו שכרו מן השמיים" (בכורי יעקב).

במדרש ("שורח טוב" תהילים ע"ו) נאמר: "אימתי נודע ביהודה א-לקים, כשתתקיים אותה הסוכה, שנאמר והיה ביום ההוא אקים את סוכת דוד הנפולת, הוי, והיה בשלם סוכו".